AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2020/1364 AJÁNLÁSA

(2020. szeptember 23.)

az uniós védelemhez vezető legális beutazási lehetőségekről: az áttelepítés, a humanitárius befogadás és egyéb kiegészítő lehetőségek előmozdítása

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

(1) A menekültek és a nemzetközi védelemre szoruló egyéb személyek száma világszinten egyre nő. Ezért szükség van az Unió azon kapacitásának megerősítésére, amellyel erkölcsi kötelességének eleget téve hathatós segítséget nyújt. Valamennyi tagállamnak részt kell vennie az Unió közös erőfeszítéseiben, amelyek arra irányulnak, hogy a nemzetközi védelemre szorulókkal való szolidaritás kifejezése érdekében legális lehetőségeket biztosítsanak az Unióba való beutazáshoz, és fejlesszék az Unión kívüli védelmi területet.

(2) Ezen ajánlás célja, hogy támogatást nyújtson a tagállamok folyamatos erőfeszítéseihez, amelyeket a nemzetközi védelemre szorulók számára nyújtott legális és biztonságos csatornák biztosítása és fejlesztése terén tesznek. Az ajánlás szerinti fellépések az azon harmadik országokkal való szolidaritás kifejezésére irányulnak, ahol nagyon sok lakóhelyét elhagyni kényszerült, nemzetközi védelemre szoruló személy tartózkodik, valamint hozzájárulnak a nemzetközi áttelepítésre és humanitárius befogadásra irányuló kezdeményezésekhez, akárcsak a migrációs helyzet jobb átfogó kezeléséhez.

(3) Az Unió arra törekszik, hogy fejlessze és javítsa a tranzitországokban, a célországokban vagy az első menedék országában biztosított védelmi területet, hogy így nyújtson segítséget mind a nemzetközi védelemre szoruló személyek, mind pedig a különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő migránsok számára, miközben segíti a befogadó közösségeket is. Az Afrika szarvára és Észak-Arikára, valamint a Közel-Keletre vonatkozó regionális fejlesztési és védelmi programok ([1]) többek között a nemzeti rendszerek kapacitásépítése, valamint a hatóságok és a civil társadalom támogatása révén segítik elő a védelmi terület fenntartását és fejlesztését. E programok a nemzetközi védelemre szorulóknak kínált közvetlen támogatás révén nyújtanak védelmet. Az összes intézkedések megvalósítását a végrehajtó partnerek végzik. A programok az előszűrés és nyilvántartásba vétel biztosításával, a menekült jogállás hatékony meghatározásának segítésével, valamint az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának Hivatala (UNHCR) által végzett áttelepítési műveletek közvetlen támogatásával támogatják a nemzetközi védelemre szorulóknak szóló tartós megoldásokat, különösen az áttelepítést. A tagállamok felkérést kaptak, hogy az uniós migrációs politika külső dimenziójának megerősítése érdekében vállaljanak aktív szerepet konzorciumi tagként, vagy nyújtsanak pénzügyi hozzájárulást a regionális fejlesztési és védelmi programok támogatásához és végrehajtásához.

(4) Az áttelepítés fontos eszköz, amely révén a nemzetközi védelemre szorulók számára védelmet kínálhatunk fel, és amely a harmadik országokkal való globális szolidaritás egyértelmű megnyilvánulásának tekinthető, mivel segít megbirkózni a háború vagy üldöztetés elől menekülő személyek tömeges beáramlásával. Az áttelepítés kulcsfontosságú szerepet tölt be az átfogó uniós menekültügyi és migrációs politikában is: a védelemre szorulók számára kínált biztonságos és legális beutazási lehetőségek révén az áttelepítés hozzájárul az életmentéshez, csökkenti az irreguláris migrációt, valamint akadályozza az embercsempész hálózatok üzletszerű tevékenységét. Az áttelepítés továbbá fontos és szerves részét képezi a migráció átfogó megközelítésének a partnerországokkal a migrációval kapcsolatos területek teljes körére kiterjedően folytatott kapcsolatokban.

(5) Az UNHCR megerősítette, hogy továbbra is jelentős igény jelentkezik globális szinten az áttelepítésre: a 2020-as ügyek száma eléri a 1,44 milliót. E szám a következő években várhatóan növekedni fog.

([1]) E programokat az uniós költségvetés társfinanszírozza, és tagállami vezetésű konzorciumok hajtják végre.

(6) A 2019 decemberében első alkalommal megrendezett globális menekültügyi fórum számba vette az UNHCR menekültekről szóló globális megállapodásának végrehajtása tekintetében elért eredményeket ([2]). Széles körű nemzetközi támogatást mobilizált annak érdekében, hogy tartós megoldásokat találjunk a világ menekültjei számára, ideértve az áttelepítési lehetőségeket, valamint a nemzetközi védelemre szorulók számára elérhető legális beutazási lehetőségek számának és körének kibővítését is. Az UNHCR áttelepítésre és kiegészítő beutazási lehetőségekre vonatkozó, három évre szóló stratégiája (2019–2021) ütemtervet nyújt arról, hogyan bővíthetők e lehetőségek a férőhelyek számának növelésével, további szereplők mozgósításával, valamint befogadóbb társadalmak kialakításával. A tagállamokat felszólítják, hogy az áttelepítés terén való globális vezető szerep betöltése érdekében támogassák a stratégia végrehajtását, és fordítsák meg azt a jelenlegi tendenciát, amely szerint globális szinten csökken az áttelepítést végző országok száma, és jelentősen visszaestek az áttelepítési vállalások ([3]).

(7) 2015 óta a nemzetközi védelemre szoruló, legkiszolgáltatottabb helyzetű személyek közül több mint 70 000 fő talált menedéket az Unióban annak a két sikeres, uniós támogatású áttelepítési programnak köszönhetően, amelyben jelentős számú tagállam vett részt. 2015 és 2018 között – az áttelepítéssel kapcsolatos globális helyzet jelentős változásaival párhuzamosan – a tagállamokba áttelepítettek éves száma megháromszorozódott, és a globális áttelepítésben való uniós részesedés a 2016-ot megelőző, 9 % alatti szintről 2018-ban 41 %-ra nőtt. Ez a növekedés szemlélteti az áttelepítés terén zajló uniós szintű együttműködés és koordináció előnyét és potenciálját. Egyúttal az uniós költségvetésből nyújtott támogatás jelentőségét is jelzi, hiszen a 2015–2020-as időszakban 1 milliárd EUR-t különítettek el a tagállami áttelepítési erőfeszítések közvetlen támogatására.

(8) Az első európai áttelepítési program ([4]) keretében a tagállamok és a dublini társult államok megállapodtak abban, hogy kétéves időszak alatt (2015–2017) 22 504 nemzetközi védelemre szoruló személyt telepítenek át a Közel-Keletről, Afrika szarváról és Észak-Afrikából ([5]). Ezen első, sikeresen megvalósuló uniós program keretében összesen 19 452 fő áttelepítésére került sor (ez az eredeti vállalás 86 %-a).

(9) A második európai áttelepítési program ([6]) keretében a tagállamok megállapodtak abban, hogy 50 039 nemzetközi védelemre szoruló személyt telepítenek át Törökországból, Libanonból, Jordániából, valamint a közép-mediterrán útvonalon elhelyezkedő országokból, különösen az UNHCR által Nigerben (2017) és Ruandában (2019) létrehozott szükséghelyzeti tranzitmechanizmus támogatására. A program sikerrel járt; 43 827 fő áttelepítésére került sor (ez a teljes vállalás 88 %-a).

(10) Az áttelepítések számának maximalizálása és a rendelkezésre álló források kihasználása érdekében azon tagállamok, amelyek eddig még nem valósították meg a második európai áttelepítési program keretében tett vállalásaikat, 2020-ban és 2021-ben lehetőséget kapnak korábbi vállalásaik teljesítésére.

(11) Az EU–Törökország nyilatkozat ([7]) alapján 2020 szeptemberének közepéig több mint 27 000 személy áttelepítésére került sor ([8]). A tagállamok a saját nemzeti programjaik keretében további, nemzetközi védelemre szoruló személyeket telepítettek át Törökországból.

(12) Az Uniónak az eseti áttelepítési programokról olyan programokra kell átállnia, amelyek az európai áttelepítési programok fenntarthatóságát és kiszámíthatóságát garantáló stabil keret alapján működnek. E célból a Bizottság 2016-ban – az uniós menekültügyi rendszer átalakításának részeként – előterjesztette az uniós áttelepítési keretről szóló rendeletre vonatkozó javaslatát ([9]), hogy nemzetközi védelemhez vezető biztonságos és legális beutazási lehetőségeket biztosítson a rászorulók számára. 2018 júniusában részleges ideiglenes politikai megállapodás jött létre, többek között arról, hogy a rendeletjavaslat hatálya terjedjen ki – az áttelepítés mellett – a humanitárius befogadásra is. A javaslat gyors elfogadása fontos szerepet játszik a hatékonyabb, tisztességesebb és stabilabb uniós menekültügyi és migrációs – stabil áttelepítési keretet is magában foglaló – politikában.

([2]) https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html

([3]) Az UNHCR 2018-ban 29 országtól kapott áttelepítésre vonatkozó vállalást, míg 2017-ben 35 ilyen ország volt.; az áttelepítési célú kiutazások száma 2017-ben 65 100 volt, majd 2018-ban 55 680-ra esett vissza.

([4]) A Bizottság (EU) 2015/914 ajánlása (2015. június 8.) az európai letelepítési programról, HL L 148., 2015.6.13., 32. o.

([5]) A tagállamok kormányai által a 2015. július 20-i tanácsi ülés keretében elfogadott következtetések.

([6]) A Bizottság (EU) 2017/1803 ajánlása (2017. október 3.) a nemzetközi védelemre szoruló személyek legális beutazási lehetőségeinek javításáról, HL L 259., 2017.10.7., 21. o.

([7]) https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

([8]) Ezek az áttelepítések részben a (8) és a (9) preambulumbekezdésben említett európai áttelepítési programokban vannak számításba véve.

([9]) COM(2016) 468 final.

(13) Annak érdekében, hogy a stabil keret létrejöttéig biztosított legyen az áttelepítési erőfeszítések folytatása, a Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy a 2019 júliusában megrendezett 9. áttelepítési fórumon nyújtsák be a 2020-ra vonatkozó áttelepítési vállalásaikat. Mindez az érintett időszakra vonatkozóan elfogadott prioritásokon alapult, valamint összhangban állt az UNHCR által 2020-ra előrejelzett globális áttelepítési szükségletekkel és a 2020-as uniós áttelepítési tevékenységek megtervezésére vonatkozó UNHCR-ajánlásokkal, amelyek 2020-ra 30 000 férőhelyet irányoztak elő. A felkérésre a tagállamok összesen közel 29 500 férőhelyre vonatkozó vállalást nyújtottak be. E jelentős összesített vállalás – amely az országok által az UNHCR számára 2020-ra vonatkozóan biztosított áttelepítési férőhelyek teljes számának több mint 50 %-át teszi ki – felhívja a figyelmet a tagállamok folyamatos elkötelezettségére a védelemnyújtás, az életmentés, valamint a szabálytalan mozgások hiteles alternatíváinak biztosítása mellett.

(14) Figyelembe véve a 2020-ra előrejelzett globális áttelepítési szükségleteket, az UNHCR áttelepítésre és kiegészítő lehetőségekre vonatkozó hároméves stratégiáját (2019–2021), valamint az első globális menekültügyi fórumot (2019. december), a tagállamok e jelentős vállalása megerősíti az EU globális vezető szerepét az áttelepítés terén.

(15) A 2020. évi vállalások tekintetében prioritást élvező régiók kiválasztása az UNHCR által előrejelzett globális áttelepítési szükségleteken alapul, valamint azon, hogy folytatni kell a 2016. márciusi EU–Törökország nyilatkozat végrehajtását. A tagállamoknak folytatniuk kell az áttelepítéseket Törökországból, Jordániából, Libanonból, valamint a közép-mediterrán útvonalon és az ahhoz vezető útszakaszon elhelyezkedő országokból, többek között Líbiából, Nigerből, Csádból, Egyiptomból, Etiópiából és Szudánból. Támogatniuk kell továbbá a szükséghelyzeti tranzitmechanizmusokat Nigerben és Ruandában, és férőhelyeket kell biztosítaniuk a szükséghelyzeti áttelepítéshez. Az EU–Törökország nyilatkozat végrehajtása kiterjed arra is, hogy működésbe lép a Törökországgal közös önkéntes humanitárius befogadási rendszer, amennyiben teljesül annak valamennyi előfeltétele, és a Törökország és az EU közötti jogellenes határátlépések megszűnnek, vagy legalábbis lényegesen és tartósan csökkennek.

(16) Az uniós költségvetésből mintegy 300 millió EUR-t bocsátottak rendelkezésre annak támogatása érdekében, hogy a tagállamok megvalósíthassák a 2020-ra vonatkozó 29 500 férőhelyes célt ([10]). A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap szabályai értelmében a tagállamoknak a prioritási régiókból származó vagy különösen kiszolgáltatott helyzetű csoportba tartozó áttelepített menekültek után 10 000 EUR összegű, egyéb áttelepítések után pedig 6 000 EUR összegű ösztönző fizethető ki.

(17) 2020 januárja és márciusa között a 2020-as áttelepítési vállalások keretében több mint 3 600 fő érkezett áttelepítés céljából. A koronavírus-világjárvány kitörése azonban az áttelepítési műveletek súlyos zavaraihoz vezetett. A tagállamok, az UNHCR és a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) 2020 márciusának közepétől felfüggesztették e tevékenységeket. 2020. június 18-án az UNHCR és az IOM bejelentette, hogy újraindul a menekültek áttelepítési célú utazása ([11]). Nyár óta több tagállam elkezdte fokozatosan újraindítani áttelepítési tevékenységét.

(18) E példa nélküli globális egészségügyi veszély, illetve a vírus terjedésének megfékezése érdekében hozott intézkedések jelentős hatást gyakoroltak az áttelepítéssel, a humanitárius befogadással és a magánszponzorálással kapcsolatos összes műveletre és eljárásra. Egyértelművé vált, hogy a hozott intézkedések hatásának maximalizálásához uniós koordinálásra van szükség.

(19) A Bizottság a menekültügyi és a visszatérési eljárásokra vonatkozó uniós rendelkezések végrehajtásáról, valamint az áttelepítésről szóló iránymutatásában ([12]) felkérte a tagállamokat, hogy továbbra is tanúsítsanak szolidaritást a nemzetközi védelemre szoruló személyekkel és a nagyszámú menekültet befogadó harmadik országokkal azáltal, hogy – a lehetséges mértékben – folytatják az áttelepítéssel kapcsolatos tevékenységeket. A Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy vegyenek fontolóra új munkamódszereket, például a távmeghallgatás és az áttelepítésre vonatkozó kérelmek dokumentáció-alapú elfogadásának lehetőségét. E témákkal kapcsolatban az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO) gyors operatív támogatást biztosított az áttelepítéssel és humanitárius befogadással foglalkozó hálózat keretében tartott tematikus online megbeszéléssorozat révén.

(20) Elismerve, hogy a 2020-as vállalások keretében tett vállalások végrehajtását megzavarja a koronavírus-világjárvány, a Bizottság úgy határozott, hogy a végrehajtási időszakot 2020 utánig meghosszabbítja, hogy a tagállamoknak elegendő idejük legyen e vállalások teljes körű végrehajtására. Az eredeti egyéves program tehát kétéves, 2020–2021-re vonatkozó programmá alakul át, és ezalatt az időszak alatt a tagállamoknak 29 500 áttelepítést kell végrehajtaniuk. Emellett a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy amennyiben van rá lehetőség, vegyék fontolóra további állami finanszírozású nemzeti áttelepítési programok alkalmazását.

([10]) A pénzügyi támogatás 2019. és 2020. évi költségvetési előirányzatokat kombinál, és ezeket két részletben tették elérhetővé a tagállamok számára.

([11]) https://www.unhcr.org/news/press/2020/6/5eeb85be4/joint-statement-un-refugee-chief-grandi-ioms-vitorino-announce-resumption.html?query=resettlement resumption

([12]) C(2020) 2516 final.

(21) Annak érdekében, hogy a koronavírus-világjárvány okozta zavarok után zökkenőmentesen folytatódhassanak az uniós áttelepítési erőfeszítések, 2022-től új áttelepítési programokat kellene mérlegelni, figyelembe véve a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Menekültügyi és Migrációs Alap keretében a tagállami vállalások támogatására allokált pénzügyi forrásokat. Az Unió célja továbbra is az, hogy az elkövetkező években egyenletesen növekvő számban hajtson végre áttelepítéseket.

(22) Az uniós pénzügyi támogatáson túl számos intézkedés segíti a tagállamokat az áttelepítésben. Az EASO célja, hogy segítséget nyújtson a tagállamoknak áttelepítési vállalásaik teljesítéséhez. A 2019 áprilisa óta működő isztambuli áttelepítéstámogató központ (kísérleti szakasz) a tagállamok Törökországból történő áttelepítéseit támogatja. Továbbá az EASO közreműködésével 2002 januárja óta működő, áttelepítéssel és humanitárius befogadással foglalkozó hálózat a tagállamok közötti együttműködést és tudásmegosztást ösztönzi, uniós vonatkozású témákra helyezve a hangsúlyt. Az információmegosztás és a társaktól való tanulás révén e hálózat volt a fő fórum a tagállamok számára a koronavírus-világjárvány hatásainak kezelése során.

(23) Emellett az UNHCR áttelepítésre és kiegészítő lehetőségekre vonatkozó hároméves stratégiájával (2019–2021) összhangban helyénvaló ösztönözni a humanitárius befogadási modellek és egyéb kiegészítő lehetőségek kialakítását, illetve további alkalmazását, hogy – az áttelepítés mellett – a befogadás ilyen további módjaival bővítsük a biztonságos és legális beutazási lehetőségek révén kínált férőhelyek számát.

(24) Az uniós áttelepítési keret létrehozásáról szóló rendeletjavaslat finanszírozást kíván biztosítani a tagállamok számára a humanitárius befogadás céljára.

(25) A humanitárius befogadási modellek sokféleségét tükrözi, hogy a tagállamok és a nem uniós országok széles körű, biztató tapasztalatokra tettek már szert, és ezek szélesebb körben és más tagállamok által is követhetők.

(26) Számos tagállam ún. magánszponzorálási programokat ([13]) valósított meg, amelyek támogathatják az áttelepítést, a humanitárius befogadást és egyéb kiegészítő lehetőségeket. A magánszponzorok, a magánszemélyek csoportjai vagy a nonprofit szervezetek mindegyik esetben strukturált szerepet tölthetnek be a nemzetközi védelemre szorulók fogadásában és integrálásában.

(27) Az áttelepítéssel összefüggésben a magánszponzorálási programok segíthetik a tagállamokat abban, hogy növeljék az áttelepítési férőhelyek számát, és sikeresen integrálják a menekülteket az őket fogadó befogadó közösségekben. Az állami és civil társadalmi szervezetek, egyének vagy egyének csoportjai közötti szilárd partnerségre alapozva a magánszponzorok általában pénzügyi, gyakorlati és erkölcsi támogatást nyújtanak a menekültek befogadásához vagy integrálásához. Amint ezt a szponzorálási programok megvalósíthatóságáról és hozzáadott értékéről szóló 2018-as tanulmány bemutatta ([14]), a magánszponzorálási modelleknek sokféle formája létezik. Kialakításuktól és céljuktól függően ezek hozzájárulnak ahhoz, hogy több férőhely legyen elérhető a védelemre szorulók számára, gyorsabb és hatékonyabb integrációt tesznek lehetővé, javítják a menekültek és az áttelepítés társadalmi támogatottságát, valamint segítenek megelőzni az áttelepített menekültek szabálytalan továbbutazását.

(28) A magánszponzorálás egyéb, az áttelepítésen kívüli formái is modellként szolgálhatnak, mint amilyen például az egyes tagállamok és magánszervezetek által „humanitárius folyosóként” emlegetett azon magánszponzorálási modell, amelyet jelenleg olaszországi, franciaországi és belgiumi székhelyű hitalapú szervezetek valósítanak meg az érintett tagállami kormányokkal együttműködésben. E modell szerint a magánszponzorok a befogadás folyamatának valamennyi szakaszában részt vesznek, a nemzetközi védelemre szoruló személyek azonosításától kezdve az érintett tagállamba való átszállításukig. A befogadási és integrációs erőfeszítésekben is szerepet vállalnak, és viselik az ezzel kapcsolatos költségeket. 2016 óta több mint 2 700 nemzetközi védelemre szoruló személy érkezett Európába e lehetőség révén, főleg Olaszországba és Franciaországba. Az állam és a magánszponzorok közötti együttműködés részletes szabályait gyakran egyetértési megállapodások rögzítik.

(29) A magánszponzorálás előnyeit figyelembe véve az Uniónak még inkább ösztönöznie kell, hogy a magánszponzorálás tekintetében olyan uniós megközelítés érvényesüljön, amely hasznosítja a tagállamok eddigi tapasztalatait és az EASO-t is bevonja. Az Unió továbbra is támogatást fog nyújtani a magánszponzorálási programokban részt vevő civil társadalmi szereplők kapacitásépítéséhez, valamint ösztönzi a meglévő magánszponzorálási programok fejlesztésére és új programok – többek között az ilyen programokat eddig még nem alkalmazó országokban történő – kialakítására irányuló transznacionális tudásmegosztást. A Bizottság 2019-ben a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap uniós fellépésekre vonatkozó programja keretében külön pályázati felhívást indított e célból ([15]). A védelemre szorulók kiegészítő lehetőségeinek és további integrációjuknak

([13]) Bizonyos országokban ezeket közösségi szponzorálási programoknak is nevezik.

([14]) https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/1dbb0873-d349-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-114630059

([15]) 2019. évi pályázati felhívás, AMIF-2019-AG-Call, 1. téma: A védelemre szorulók integrációjának ösztönzése magánszponzorálási programok révén.

előmozdítása a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap 2020. évi munkaprogramjának keretében a menekültüggyel, migrációval és integrációval kapcsolatos transznacionális fellépésekre vonatkozóan közzétett pályázati felhívás témái között szerepel ([16]).

(30) A koronavírus-világjárvány a magánszponzorálási programokra is hatást gyakorolt. A Bizottság a menekültügyi és a visszatérési eljárásokra vonatkozó uniós rendelkezések végrehajtásáról, valamint az áttelepítésről szóló iránymutatásában ösztönözte a tagállamokat, hogy tartsák fenn a kommunikációs csatornákat a szponzorokkal annak érdekében, hogy tájékoztassák őket a helyzet állásáról, és a jövőbeli befogadókapacitás bővítése érdekében folytassák a szponzorok toborzását és ellenőrzését.

(31) Amint az UNHCR kiemelte, széles körben elismert, hogy a családegyesítés kulcsfontosságú tényező a befogadó országban történő integráció szempontjából. A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, nemzetközi védelemre szoruló személyek gyakran sok kihívással – például hosszadalmas és nehézkes adminisztratív eljárásokkal – szembesülnek a családegyesítési joguk érvényesítése során ([17]). Ez ahhoz vezethet, hogy veszélyes irreguláris migrációval próbálják meg kijátszani a szabályokat. A családegyesítési jog érvényesítésének a családegyesítési jogról szóló irányelvvel ([18]) összhangban történő megkönnyítése érdekében arra ösztönözzük a tagállamokat, hogy alakítsanak ki az információkhoz való hozzáférést megkönnyítő, családegyesítést segítő programokat, és egyszerűsítsék a vízumkérelem eljárását. Emellett a családegyesítésről szóló irányelv hatályán kívül eső esetek tekintetében felkérjük a tagállamokat, hogy alakítsanak ki humanitárius befogadási programokat, például családalapú szponzorálási programot.

(32) A nemzetközi védelemre szoruló személyek készségeinek, képesítéseinek és motivációjának jobb kihasználása érdekében meg kell vizsgálni a befogadás egyéb kiegészítő lehetőségeit is, például az oktatást vagy munkavégzést. Számos tagállam támogat olyan programokat, amelyek megkönnyítik a meglévő legális csatornákhoz való hozzáférést a nemzetközi védelemre szorulók – például a diákok vagy a munkavállalók – számára. Ösztönözzük a tagállamokat, hogy alkalmazzák az ilyen eljárások során a harmadik országbeli állampolgárok készségprofil-készítő uniós eszközét. E speciális online eszköz segít feltérképezni és dokumentálni a migráns háttérrel rendelkezők készségeit és képesítéseit ([19]).

(33) A becslések szerint világszerte a menekülteknek kevesebb mint három százaléka fér hozzá a felsőoktatáshoz ([20]). Még ha rendelkeznek is a szükséges készségekkel és tudással, gyakran nincsenek birtokában az EU-beli alapképzési és posztgraduális programokra való jelentkezést lehetővé tevő információknak és pénzügyi erőforrásoknak. Kívánatos, hogy a tagállamok mérlegeljék, hogyan tehetik elérhetőbbé az egyetemi tanulmányok folytatását a nemzetközi védelemre szoruló fiatalok számára, megkönnyítve ezáltal a tagállamok területére diákként történő befogadásukat. Az ilyen kezdeményezésekhez a nem uniós államok területén folytatott proaktív kiválasztási eljárásra, nyelvi képzésre, az oktatási programok felvételi kritériumai tekintetében lehetővé tett rugalmasságra, valamint ösztöndíjakra és az érkezés után elérhető külön integrációs intézkedésekre lehet szükség. Azon hallgatók számára, akik a tanulmányaik befejezése után az (EU) 2016/801 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([21]) összhangban az érintett tagállam területén kívánnak maradni, tanácsadást és álláskeresési segítséget kívánatos biztosítani.

(34) Az ilyen programok megvalósításának megkönnyítése érdekében a Bizottság ösztönözni fogja a tagállamok között a társaktól való tanulást és a tapasztalatcserét, valamint megvizsgálja, milyen módon lehetséges uniós pénzügyi támogatást nyújtani a hallgatóknak szóló ilyen beutazási lehetőségek kialakításához és fejlesztéséhez.

(35) Továbbá kívánatos, hogy a tagállamok mérlegeljék alaposabban a magánszektorral, a munkáltatókkal, a szakszervezetekkel és a civil társadalommal való együttműködést a védelemre szorulóknak szóló innovatív nemzetközi munkavállalói mobilitási programok fejlesztése érdekében.

(36) Az EASO az áttelepítéssel és humanitárius befogadással foglalkozó hálózattal együtt segítséget fog nyújtani a tagállamok számára a humanitárius befogadásra és egyéb kiegészítő lehetőségekre irányuló programok kialakításához és végrehajtásához.

([16]) A Bizottság végrehajtási határozata (2020. június 26.) az uniós fellépéseknek a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében történő finanszírozásáról és a 2020. évi munkaprogram elfogadásáról: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/union-actions/docs/c4223-annex-decision-amif-awp-2020.pdf

([17]) https://www.unhcr.org/uk/protection/basic/5f5743f84/families-together-family-reunification-for-refugees-in-the-european-union.html

([18]) A Tanács 2003/86/EK irányelve (2003. szeptember 22.) a családegyesítési jogról (HL L 251., 2003.10.3., 12. o.).

([19]) https://ec.europa.eu/migrantskills/#/

([20]) Az UNHCR becslései: https://www.unhcr.org/tertiary-education.html

([21]) Lásd a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcsereprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/801 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 132., 2016.5.21., 21.o.) 25. cikkét.

(37) Az áttelepítés, a humanitárius befogadás és az egyéb kiegészítő lehetőségek végrehajtása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben rögzített kötelezettségeket.

(38) Az európai áttelepítési programok 2020-as és 2021-es végrehajtásának nyomon követése érdekében a tagállamoknak felkérésre jelentést kell tenniük a Bizottság számára a vállalásukkal összhangban a területükre áttelepített személyekről, megjelölve azt az országot, ahonnan az adott személyt áttelepítették. A Bizottság emellett nyomon fogja követni a tagállamokban a humanitárius befogadás terén végrehajtott különböző projekteket és programokat, hogy átfogó képpel rendelkezzen a nemzetközi védelemre szorulók számára elérhető összes legális beutazási lehetőségről, valamint arról, hogy hány férőhelyet kínáltak számukra e csatornákon keresztül.

(39) Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei. Kívánatos, hogy a dublini társult államok hozzájáruljanak a közös európai áttelepítési erőfeszítésekhez, akárcsak az egyéb kiegészítő lehetőségekkel kapcsolatos közös erőfeszítésekhez,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

AZ ÁTTELEPÍTÉSBEN ÉS A HUMANITÁRIUS BEFOGADÁSBAN SZEREPET VÁLLALÓ TAGÁLLAMOK SZÁMÁNAK NÖVELÉSE

1. A tagállamoknak az első menedék országaival, illetve a tranzitországokkal való nemzetközi szolidaritás szellemében és az egymással való szolidaritás megerősítése érdekében közre kell működniük a nemzetközi védelemre szorulóknak nyújtott legális beutazási lehetőségek biztosításában.

A VÉGREHAJTÁSRA IRÁNYULÓ ERŐFESZÍTÉSEK FOKOZÁSA A KORONAVÍRUS-VILÁGJÁRVÁNY ALATT, VALAMINT AZ ÁTTELEPÍTÉS KÖZÉPTÁVON TÖRTÉNŐ FOKOZÁSA

2. Felkérjük a tagállamokat, hogy a korábbi európai áttelepítési programok megvalósítása során szerzett tapasztalatokra építve, valamint az e programok és a stabil uniós áttelepítési keret közötti átmeneti időszak áthidalására, valósítsák meg a 2020-as vállalás szerinti áttelepítési célkitűzést, amelynek értelmében egy kétéves időszak alatt (2020. január 1-jétől 2021. december 31-ig) legalább 29 500 nemzetközi védelemre szoruló személyt kell áttelepíteni Unión kívüli országokból.

3. Felkérjük a tagállamokat, hogy a 2020-as vállalások keretében tett vállalásaikat, a koronavírus-világjárvány hatását figyelembe véve a gyakorlatilag megvalósítható leggyorsabb ütemben teljesítsék. Ösztönözzük őket, hogy keressenek innovatív munkamódszereket és igazítsák ki eljárásaikat annak érdekében, hogy megfeleljenek a helyszínen – többek között az első menedék országaiban – zajló változásoknak.

4. Ösztönözzük azon tagállamokat, amelyek nem teljesítették maradéktalanul a 2018–2019-es időszakra szóló európai áttelepítési program ([22]) keretében tett vállalásaikat, hogy valósítsák meg e vállalásokat 2020-ban és 2021-ben a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap szerinti nemzeti programjaikkal összhangban.

5. 2020-ban és 2021-ben a tagállamoknak folytatniuk kell az áttelepítéssel kapcsolatos tevékenységeiket a koronavírus-világjárvány mellett lehetséges mértékben, és vállalásaik teljesítése során a következőkre kell összpontosítaniuk:

   a) a szíriai konfliktus miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerülő szíriai állampolgárok, harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek folyamatos áttelepítésének biztosítása Törökországból a 2016. márciusi EU–Törökország nyilatkozat végrehajtásának támogatása érdekében; ez magában foglalja azt is, hogy működésbe lép a Törökországgal közös önkéntes humanitárius befogadási rendszer, amennyiben teljesül annak valamennyi előfeltétele, és a Törökország és az EU közötti jogellenes határátlépések megszűnnek, vagy legalábbis lényegesen és tartósan csökkennek;

   b) a Libanonból és Jordániából való folyamatos áttelepítés biztosítása;

   c) a közép-mediterrán térség helyzetének további stabilizálásához való hozzájárulás a védelemre szorulók Líbiából, Nigerből, Csádból, Egyiptomból, Etiópiából és Szudánból történő áttelepítése révén, ideértve az UNHCR által Nigerben és Ruandában fenntartott, a legkiszolgáltatottabb helyzetű migránscsoportok Líbiából való veszélyhelyzeti evakuációjához alkalmazott ideiglenes mechanizmusokat is.

([22]) Az (EU) 2017/1803 ajánlás.

6. Felkérjük a tagállamokat, hogy reagáljanak rugalmas módon a világszerte jelentkező szükséghelyzeti áttelepítési igényekre. Felszólítjuk a tagállamokat, hogy hajtsanak végre minél több áttelepítést, és használják ki megfelelő módon a számukra elérhetővé tett forrásokat. Áttelepítési programjaikat az UNHCR-rel szorosan együttműködve, adott esetben az EASO támogatásával ajánlatos végrehajtaniuk.

7. Annak érdekében, hogy koronavírus-világjárvány által okozott fennakadásokat követően biztosítsuk az áttelepítési műveletek folyamatosságát és újbóli növekedését, felkérjük a tagállamokat, hogy működjenek közre a jövőbeli európai áttelepítési programokban. Felkérjük a tagállamokat, hogy fejlesszék tovább meglévő áttelepítési programjaikat, indítsák újra a korábbi áttelepítési programjaikat, vagy alakítsanak ki új áttelepítési programokat annak érdekében, hogy bővítsék a nemzetközi védelemre szorulók számára elérhető férőhelyeket, mihelyt ismét lehetőség nyílik az összes érintett számára biztonságos feltételek mellett folytatni az áttelepítéseket.

MINŐSÉGI ÁTTELEPÍTÉSI PROGRAMOK BIZTOSÍTÁSA

8. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az áttelepítési folyamat valamennyi szakaszát magas minőségi normáknak megfelelően hajtsák végre, különös tekintettel az indulás előtti orientáció (távolról történő) biztosítására és az érkezés utáni tájékoztatásra. Felkérjük a tagállamokat, hogy – figyelembe véve a fokozottan jelentkező egészségügyi aggályokat – biztosítsanak megfelelő és elegendő befogadókapacitást a kiválasztott személyek gyors beutazásának garantálása érdekében.

9. Ösztönözzük, hogy a tagállamok alakítsanak ki olyan célzott és hatékony integrációs és társadalmi befogadási programokat az áttelepített menekültek számára, amelyek különösen figyelembe veszik a kiszolgáltatott helyzetet. Felkérjük a tagállamokat, hogy működjenek szorosan együtt a civil társadalommal és a befogadó közösségekkel az áttelepített menekültek befogadó társadalmakban történő hatékonyabb, jobb és gyorsabb integrációjára irányuló magánszponzorálási áttelepítési programok kialakítása vagy kibővítése érdekében.

10. A tagállamok alakítsanak ki belső nyomonkövetési és értékelési programokat áttelepítési programjaik és a releváns integrációs programok hatékonyságának és eredményességének mérésére.

A HUMANITÁRIUS BEFOGADÁS ELŐMOZDÍTÁSA

11. Felkérjük a tagállamokat, hogy növeljék a területükre befogadott, nemzetközi védelemre szoruló, kiszolgáltatott helyzetű személyek számát. Az áttelepítés mellett mérlegeljék különösen azt, hogy kialakítják vagy bővítik a nemzetközi védelemre szoruló, kiszolgáltatott helyzetű személyek számára elérhető egyéb legális beutazási lehetőségeket.

12. Emellett felkérjük a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a családegyesítési jog érvényesítését olyan családegyesítést segítő programok kialakításával, amelyek javítják az információkhoz való hozzáférést és egyszerűsítik a kérelmezési eljárást. Továbbá felkérjük a tagállamokat, hogy biztosítsanak lehetőségeket a nemzetközi védelemben részesülő személyek családtagjainak humanitárius befogadási programok – például családalapú szponzorálási programok – keretében történő befogadására.

13. Felkérjük a tagállamokat, hogy működjenek közre a magánszponzorálás uniós megközelítésében, felhasználva a humanitárius befogadás modelljeinek széles körét, összhangban saját nemzeti prioritásaikkal és figyelembe véve az EU külkapcsolati prioritásait és érdekeit.

14. Felkérjük a tagállamokat, hogy működjenek szorosan együtt a civil társadalommal olyan magánszponzorálási programok kialakítása vagy bővítése érdekében, amelyek humanitárius befogadási lehetőséget kínálnak, és amelyek keretében a magánszponzorok, magányszemélyek csoportjai vagy nonprofit szervezetek szerepet vállalnak a program különböző szakaszaiban, a nemzetközi védelemre szoruló személyek nem uniós államban történő azonosításától kezdve az érkezésüket követő integrációig.

15. E magánszponzorálási programok kialakítása során a tagállamoknak és partnereiknek a nemzetközi védelemre szorulókra vonatkozóan átlátható és megkülönböztetésmentes kiválasztási kritériumokat kell meghatározniuk. A program kezdetétől fogva biztosítaniuk kell, hogy egyértelműen meghatározzák a civil társadalom és a kormányzat szerepét és feladatkörét az indulás előtti és az érkezés utáni szakaszban. Továbbra is a tagállamok felelnek a biztonsági ellenőrzésekért és a befogadási eljárásokért, és garantálniuk kell a megfelelő biztosítékokat és biztonsági hálókat.

16. Felkérjük a tagállamokat olyan magánszponzorálási programok kialakítására vagy kibővítésére, amelyek a nemzetközi védelemben részesített személyeknek a befogadó társadalmakban történő jobb és gyorsabb integrációjára és társadalmi befogadására irányulnak, valamint arra, hogy a társadalmak befogadóbbá tételével javítsák a társadalmi támogatottságot.

17. Ösztönözzük a tagállamokat, hogy a koronavírus-világjárvány alatt és azt követően tartsák fenn a kommunikációs csatornákat a magánszponzorokkal, valamint tartsák fenn a magánszponzorok érdeklődését a szponzorálási programok aktív támogatása iránt.

18. Felkérjük a tagállamokat, hogy a magánszponzorálási programok előmozdítása érdekében éljenek a különböző uniós társfinanszírozási lehetőségekkel.

A NEMZETKÖZI VÉDELEMRE SZORULÓK SZÁMÁRA AZ OKTATÁSSAL ÉS A MUNKAVÉGZÉSSEL KAPCSOLATBAN ELÉRHETŐ KIEGÉSZÍTŐ LEHETŐSÉGEK ELŐMOZDÍTÁSA

19. Ösztönözzük a tagállamokat arra, hogy alakítsanak ki és támogassanak olyan programokat, amelyek megkönnyítik az egyéb meglévő legális csatornákhoz való hozzáférést a nemzetközi védelemre szorulók számára, adott esetben felhasználva az uniós eszközöket az érintettek készségeinek és képesítéseinek feltérképezésére és dokumentálására. Ösztönözzük a tagállamokat arra is, hogy a lehető leghamarabb tegyék lehetővé a munkaerőpiacra való belépést, többek között aktiválási programok (például átképzés és továbbképzés) révén. A munkaerőpiaci integráció megkönnyítése érdekében a tagállamoknak szorosan együtt kell működniük a szociális partnerekkel.

20. Kívánatos, hogy a tagállamok mérlegeljék, hogyan tehetik elérhetőbbé az egyetemi tanulmányok folytatását a nemzetközi védelemre szoruló fiatalok számára azáltal, sajátos szükségleteiket figyelembe véve lehetővé teszik számukra, hogy megfeleljenek a beiratkozási feltételeknek. Az egyetemekkel szoros együttműködésben a tagállamok fontolóra vehetnék külön programok kialakítását, amelyek speciális, rugalmasabb egyetemi felvételi eljárást, pénzügyi támogatást és testreszabott nyelvórákat biztosíthatnának, illetve továbbfejleszthetnék a már létező kezdeményezéseiket. Ajánlott, hogy a tagállamok biztosítsanak tanácsadást és nyújtsanak segítséget a tagállamban maradni kívánó végzett hallgatók számára az álláskereséshez.

21. Kívánatos, hogy a tagállamok mérlegeljék a magánszektorral és a munkáltatókkal való együttműködést a védelemre szorulóknak szóló innovatív nemzetközi munkavállalói mobilitási programok fejlesztése érdekében, az érintettek védelemhez való jogának sérelme nélkül.

22. Felkérjük a tagállamokat, hogy működjenek közre a magánszponzorálás uniós megközelítésében a nemzetközi védelemre szorulók oktatásra vagy munkavállalásra irányuló kiegészítő lehetőségeinek megerősítése érdekében.

A TAGÁLLAMOK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS MEGERŐSÍTÉSE ÉS AZ ÁTTELEPÍTÉS GLOBÁLIS SZINTEN TÖRTÉNŐ ELŐMOZDÍTÁSA

23. Az áttelepítés, a humanitárius befogadás, a magánszponzorálás és a kiegészítő lehetőségek területére irányuló uniós szintű együttműködés és koordináció előnyeinek és lehetőségeinek kihasználása érdekében felkérjük a tagállamokat, hogy vegyenek részt az EASO áttelepítéssel és humanitárius befogadással foglalkozó hálózatában, és ösztönözzük őket arra, hogy vállaljanak aktív szerepet a hálózat megbeszélésein és tevékenységeiben.

24. A tagállamok működjenek együtt az EASO áttelepítéssel és humanitárius befogadással foglalkozó hálózatában annak elősegítése érdekében, hogy a koronavírus-világjárvánnyal kapcsolatos korlátozások feloldása után időben és zökkenőmentesen újrainduljanak az áttelepítések, és alakítsanak ki új munkamódszereket és új eljárásokat az áttelepítési műveletek ellenálló képességének középtávú megerősítésére.

25. Az áttelepítés további világszintű bővítése érdekében a tagállamoknak partnerségeket kell kiépíteniük nem uniós országokkal, hogy kapacitásépítéssel, valamint a tapasztalatok és bevált módszerek megosztásával segítsék őket áttelepítési programjaik kialakítása során, felhasználva az EASO szakértelmét és együttműködve az UNHCR-rel és az IOM-mal.

NYOMON KÖVETÉS

26. A tagállamoknak kérésre tájékoztatniuk kell a Bizottságot a vállalásukkal összhangban a területükre áttelepített személyek számáról, feltüntetve azon országokat, ahonnan áttelepítést folytattak.

27. A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot a humanitárius befogadási rendszerek és egyéb kiegészítő lehetőségek keretében történő befogadásról.

PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS

28. A tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk áttelepítési vállalásaik teljesítésére a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében az Alap végrehajtási időszakának fennmaradó részére elérhetővé tett pénzügyi forrásokat annak biztosítása érdekében, hogy az ezen ajánlásban említett áttelepítési folyamat összes szakaszát magas minőségi normáknak megfelelően hajtsák végre.

29. A tagállamoknak emellett teljes mértékben ki kell használniuk az egyéb uniós finanszírozási lehetőségeket – különösen azok célkitűzésével összhangban az Európai Szociális Alapot és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot – arra, hogy támogassák és javítsák a nemzetközi védelemre szorulók számára kínált áttelepítést, humanitárius befogadást és egyéb kiegészítő lehetőségeket, valamint e személyeknek a befogadó társadalmakban való integrációját és társadalmi befogadását.

CÍMZETTEK

Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2020. szeptember 23-án.

a Bizottság részéről
Ylva JOHANSSON
a Bizottság tagja

MELLÉKLET

Áttelepítés: 2020. évi vállalások

Tagállam	Összes férőhely, 2020
Belgium	758
Bulgária (*)	[25]
Csehország	
Dánia	
Németország	5 500
Észtország	
Írország	994
Görögország	
Spanyolország	1 000
Franciaország	5 200
Horvátország	100
Olaszország	700
Ciprus	
Lettország	
Litvánia	18
Luxemburg (*)	[50]
Magyarország	
Málta (*)	[20]
Hollandia	1 902
Ausztria	
Lengyelország	
Portugália	1 150
Románia	200
Szlovénia	
Szlovákia	
Finnország	850
Svédország	5 114
Egyesült Királyság	6 000
ÖSSZESEN	**29 487**

(*) A korábbi program szerinti vállalások végrehajtása (a 2020. évi vállalásokban nincsenek számításba véve).